

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa J. G.

przeciwko M. R.

o ryczałt za noclegi,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 marca 2017 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych w T. wyrokiem z dnia 4 grudnia 2015 r. oddalił apelację pozwanego M. R. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 9 kwietnia 2015 r., zasądzającego na rzecz powoda J. G. kwotę 36.606 zł tytułem ryczałtu za noclegi za okres od listopada 2011 r. do marca 2013 r.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że powód był pracownikiem pozwanego zatrudnionym na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym. Pozwany nie uregulował w przepisach wewnętrznych kwestii związanych z ryczałtem za nocleg w podróży służbowej, jak również nie uczynił tego w umowie o pracę. Pozwany uważał, że zapewnienie pracownikowi noclegu w kabinie samochodu spełnia wymóg zapewnienia bezpłatnego noclegu. Wobec tego wypłacał powodowi jedynie diety, których wysokość ustalona była w aneksach do umowy o pracę w

kwocie 42 euro. W ocenie Sądów obu instancji oznacza to, że powodowi przysługiwały należności z tytułu ryczałtu za noclegi na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3 - 5 k.p. Skoro u pozwanego nie obowiązywał układ zbiorowy pracy ani regulamin wynagradzania, to prawo do świadczeń wynikało z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 167).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sądowi Okręgowemu w T..

Skarga kasacyjna została oparta na naruszeniu prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisu art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1155) w związku z art. 77⁵ § 3 - 5 k.p. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej w tytułu podróży służbowej, polegającą na błędnym przyjęciu istnienia, po stronie pozwanego, obowiązku zapłaty powodowi dodatkowych świadczeń, ponad wypłacone diety, w postaci ryczałtów za noclegi.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi oraz wskazując na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych art. 77⁵ § 3 - 5 k.p. budzących poważne wątpliwości i

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Według skarżącego stanowisko wynikające z uchwały Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164 z glosą krytyczną Michała Skąpskiego) oraz z dnia 7 października 2014 r., I PZP 3/14 (OSNP 2015 nr 4, poz. 47) nie wpłynęło na ukształtowanie się jednolitej linii orzeczniczej, a co więcej zagadnienie dotyczące zasadności wypłaty ryczałtów za nocleg nadal jest przedmiotem rozbieżności orzeczniczej. Przykładem jest wyrok Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 19 marca 2015 r., IV P 111/13 wskazujący, że jeśli kierowca godził się na odbieranie noclegu w kabinie, to wyłączona jest możliwość dochodzenia jakiegokolwiek rekompensaty za brak noclegu w hotelu. Podobną argumentację przedstawił Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w wyrokach z dnia 25 listopada 2014 r., VI Pa 105/14 i VI Pa 117/14 oraz Sąd Rejonowy w Będzinie w sprawie IVP 266/14 a także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie III APa 19/14.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz z uwagi na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z

procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122). Ponadto nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Skarżący odwołując się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazuje wyłącznie na art. 77⁵ § 3 - 5 k.p., którego treść i znaczenie zostały jednak dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Podkreślenia wymaga, że uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 została podjęta celem usunięcia rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych w kwestii uprawnień kierowców do zwrotu kosztów za nocleg w przypadku niezapewnienia przez pracodawcę odpowiedniego miejsca do spania. Zaprezentowany w uchwale kierunek wykładni prawa materialnego został następnie powtórzony przez Sąd Najwyższy między innymi w uchwale z dnia 7 października 2014 r., I PZP 3/14 (OSNP 2015 nr 4, poz. 47) oraz w wyrokach: z dnia 25 maja 2016 r., II PK 111/15 (LEX nr 2071207), z dnia 15 czerwca 2016 r., II PK 148/15 (LEX nr 2075710), z dnia 7 lipca 2016 r., I PK 211/15 (LEX nr 2087117), z dnia 14 września 2016 r., II PK 204/15 (LEX nr 2141223), z dnia 17 listopada 2016 r., II PK 227/15 (LEX nr 2180093). Również w wyroku z dnia 21 lutego 2017 r., I PK 300/15 (niepublikowanym) Sąd Najwyższy dokonując oceny skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 (Dz.U. z 2016 r., poz. 2206) przyjął, że art. 77⁵ k.p. stosuje się w przypadku, gdy pracodawca nie uregulował zasad należności z tytułu podróży

służbowej w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę. W tym kontekście uprawnione staje się twierdzenie, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnia art. 77⁵ § 3 - 5 k.p. nie budzi rozbieżności.

Odnosząc się natomiast do przywołanej w rozpoznawanej skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343). Mimo, iż skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołał się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to tak rozumianej oczywistej zasadności skarżący nie wykazał. Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, a można wręcz stwierdzić, że jest błędem logicznym (por. postanowienia z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Nie może także umknąć z pola widzenia, że z ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany wynika, iż skarżący wypłacał powodowi wyłącznie diety. U skarżącego nie było natomiast szczegółowej

regulacji odnośnie dochodzonych w sprawie ryczałtów za noclegi. A zatem, jeżeli pracodawca reguluje wyłącznie kwestię diet, a pomija inne koszty podróży, to oznacza, że u pracodawcy nie ma postanowień, o których mowa w art. 77⁵ § 3 k.p. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2017 r., I PK 300/15).

Zauważyć również należy, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego poza tokiem instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z ustawą zasadniczą przepisów, na podstawie których wydane zostało orzeczenie stanowi natomiast podstawę do żądania wznowienia postępowania (art. 401¹ k.p.c.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.